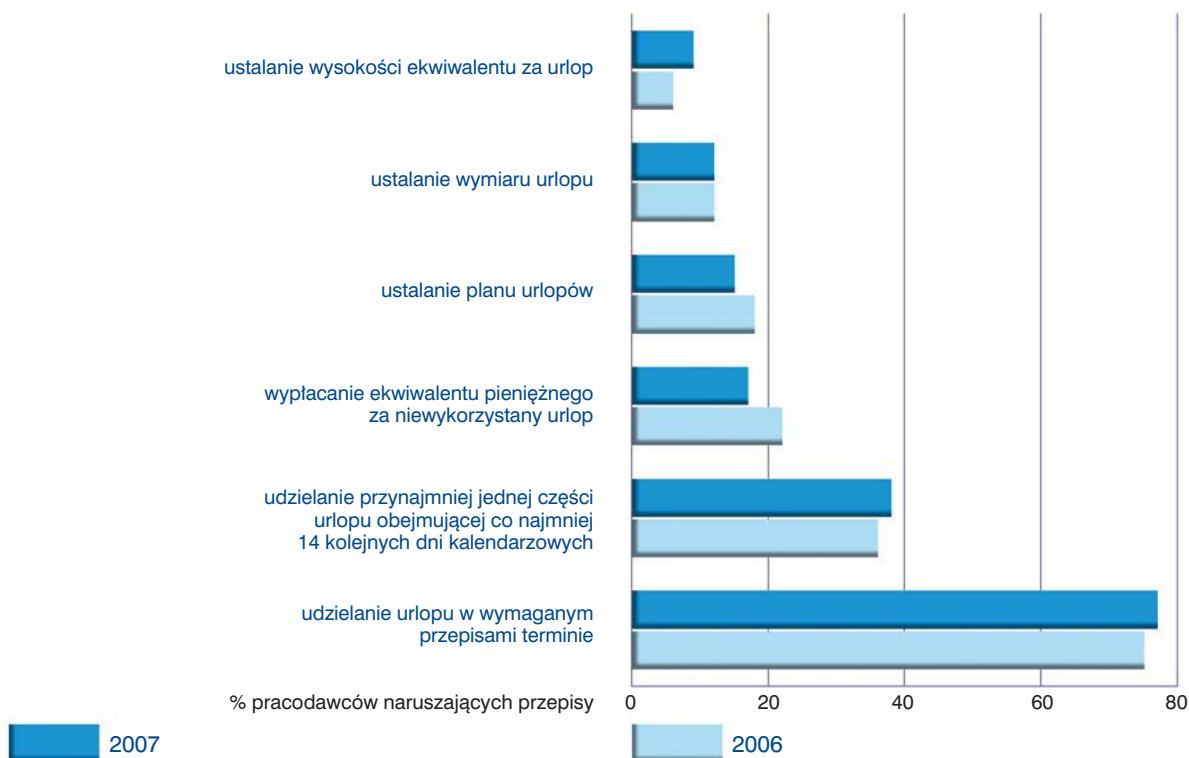

Wykres 37. Urlopy wypoczynkowe – naruszenia przepisów

U co szóstego kontrolowanego pracodawcy stwierdzono **niewypłacenie pracownikom ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop**. Łączna kwota niewypłaconych należności w tym zakresie wyniosła 156,5 tys. zł i dotyczyła 332 pracowników. Przyczyną takiego stanu rzeczy było w wielu przypadkach nieprawidłowe ustalenie przysługującego pracownikom wymiaru urlopu wypoczynkowego.

Nadal wielu pracodawców nieprawidłowo ustala **plan urlopów wypoczynkowych**. Nieprawidłowości polegają najczęściej na ujmowaniu w planie urlopów 4 dni urlopu na żądanie i ustalaniu urlopu w taki sposób, że żadna jego część nie obejmuje co najmniej 14 kolejnych dni kalendarzowych.

Z uwagi na wciąż niedostateczną znajomość przepisów o urlopach wypoczynkowych oraz dużą skalę nieprawidłowości stwierdzaną przez inspektorów w tym obszarze, konieczne jest prowadzenie działań kontrolnych w omawianym temacie w latach następnych, zwłaszcza w małych zakładach.

4. Wykonywanie przez pracodawców orzeczeń sądów pracy

Kontrole w zakresie wykonywania przez pracodawców orzeczeń sądów pracy przeprowadzono u 715 pracodawców zatrudniających 274,1 tys.

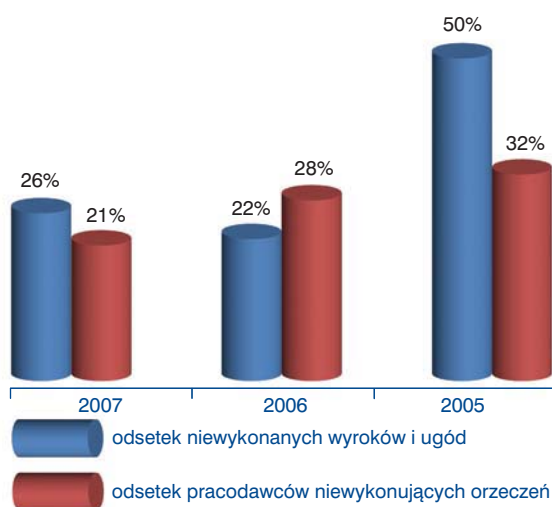
pracowników, sprawdzając wykonanie 1208 prawomocnych wyroków i ugód zawartych przez sądami pracy.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono niewykonanie przez 151 pracodawców 310 orzeczeń sądów pracy dotyczących 385 pracowników. Szczegółowe informacje przedstawiono na wykresach.

Odsetek niewykonanych wyroków i ugód sądowych w 2007 r. – w stosunku do roku poprzedniego – nieznacznie wzrósł. **Zmniejszył się natomiast odsetek pracodawców niewykonujących orzeczeń**. Znacząco spadła również liczba osób poszkodowanych na skutek niewykonania wyroków (z 1396 w 2005 r. do 385 w 2007 r.).

Spośród niezrealizowanych orzeczeń sądów pracy najliczniejszą grupę stanowiły – podobnie jak w latach poprzednich – **wyroki nakazujące wypłatę świadczeń pieniężnych** wynikających ze stosunku pracy, w szczególności wynagrodzenia za pracę, ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, odprawy emerytalnej lub rentowej.

Drugą w kolejności grupę rozstrzygnięć sądowych stanowiły orzeczenia dotyczące świadczeń niepieniężnych, a więc przede wszystkim wydania lub sprostowania świadectwa pracy.

Wykres 38. Niewykonane orzeczenia sądów pracy

W ocenie inspektorów pracy, najczęstszą **pryczyną** zaniechania realizacji wyroków i ugód sądowych była trudna sytuacja ekonomiczna kontrolowanych firm (brak środków pieniężnych został wskazany jako powód niewykonania 64% orzeczeń). W mniejszym stopniu niewykonanie orzeczeń sądów pracy spowodowane było umyślnym działaniem pracodawców uchylających się od spełnienia nałożonych na nich sądowo obowiązków, bądź też wynikało z braku świadomości prawnej podmiotów zatrudniających – w zakresie sposobu i terminu wykonania wyroku lub ugody sądowej.

Konsekwencją ujawnienia przez inspektorów pracy faktu niewykonania orzeczeń sądów pracy było skierowanie do pracodawców wystąpień, wnoszących o wykonanie obowiązków określonych w wydanych wyrokach lub zawartych ugodach. Z tytułu niezrealizowania podlegającego wykonaniu wyroku

sądu pracy lub ugody zawartej przed tym sądem inspektorzy stosowali również – w ramach postępowania wykroczeniowego – przewidziane prawem sankcje w postaci mandatów karnych oraz wniosków o ukaranie kierowanych do sądów grodzkich. Natomiast w przypadkach szczególnie rażących naruszeń praw pracowniczych składali do prokuratury zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W sytuacji w której brak realizacji wyroku lub ugody sądowej nie wynikał ze złej woli pracodawcy, lecz spowodowany był trudną sytuacją finansową uniemożliwiającą lub znacznie utrudniającą realizację obowiązków pieniężnych wynikających z wydanych orzeczeń, inspektorzy korzystali ze środków oddziaływania wychowawczego.

Przeprowadzone kontrole potwierdziły zasadność interwencji inspektorów pracy w sytuacji niewykonania przez pracodawców wyroków i ugód sądowych. Zdarzały się przypadki, w których **samo skierowanie sprawy do Państwowej Inspekcji Pracy i rozpoczęcie kontroli powodowało, iż pracodawcy przystępowali do realizacji orzeczeń sądowych.**

Podjęte przez inspektorów pracy działania doprowadziły do zrealizowania 113 niewykonanych orzeczeń sądów pracy (36%).

W związku z przeprowadzanymi kontrolami inspektorzy pracy udzielali również pokrzywdzonym pracownikom porad i wyjaśnień w zakresie trybu realizacji roszczeń objętych wyrokami i ugodami sądowymi, w tym m.in. informacji o właściwości miejscowej i rzeczowej komorników sądowych w przypadkach, w których mimo interwencji inspektorów pracy nie udało się wyegzekwować należnych świadczeń.

Działania inspektorów pracy w zakresie kontroli wykonywania przez pracodawców orzeczeń sądów pracy stanowią znaczącą pomoc dla pracowników, gdy mimo wydania wyroku lub zawarcia ugody sądowej pracodawcy nie wywiązują się z nałożonych na nich obowiązków.

Wykres 39. Struktura niewykonanych orzeczeń